

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Versijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam*

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

What is the Use of Accountants?

In het derde artikel van een redactionele serie „Progress and the Professions” - waarin de achterstand in belangrijke beroepen onder de loupe wordt genomen - wordt o.a. gesteld dat de accountantsopleiding in wezen nog altijd gericht is op het controlewerk, terwijl toch vele accountants op ander terrein werkzaam zijn, bv. als bedrijfsleider of bedrijfsadviseur. Ook de onderbetaling van „articled clerks” komt ter sprake. In een enkele jaren geleden door het Engelse Institute of Chartered Accountants uitgebracht rapport terzake van deze en verwante problemen, ontbreekt elke fundamenteel nieuwe gedachte, zulks in tegenstelling tot een rapport van de Schotse accountantsorganisatie. De redactie vreest, tenzij tijdig maatregelen worden genomen, dat een nachtmerrie van accountants wel eens werkelijkheid zou kunnen worden, nl. dat zijn werk wordt verdeeld tussen computers enerzijds en bedrijfseconomisch geschoolde beleidsadviseurs anderzijds.

In de drie volgende nummers van dit weekblad wordt via ingezonden brieven instemming betuigd met, resp. stelling genomen tegen deze kritische beschouwing van het accountantsberoep. Zelfs wordt gesteld dat zowel de openbare als de industriële en beleids-accountant in Engeland betere diensten verleent dan ooit tevoren. Laatstgenoemde is tenminste de gelijke van de Amerikaanse accountant en steekt ver uit boven de Europese vakgenoot.

A II - 1
E 635.451 : E 741.23

The Economist, 21 november 1964

External Auditor - Colleague or Rival?

Abbott, J. W. — Alhoewel uit hoofde van hun respectievelijke functies uiteraard verschilpunten bestaan tussen de interne en de externe accountant - zoals de aard en het doel der werkzaamheden, de aard van de verantwoordelijkheid en de mate van onafhankelijkheid - behoeft geen sprake te zijn van doublures in de werkzaamheden of van rivaliteit tussen de beide functies. Het opstellen van een controleprogramma, het uitwisselen van kennis en ervaring ten aanzien van specifieke problemen, het gelijktijdig of juist volgtijdelijk verrichten van bepaalde werkzaamheden, overleg betreffende de punten van verslaggeving, deze en andere aspecten vormen juist evenzovele mogelijkheden tot samenwerking. Zelfs problemen op het gebied der beleids-accountancy behoeven de samenwerking niet in de weg te staan. Deze typisch tot het terrein van de interne accountant behorende materie kan, met name indien een gedetailleerd onderzoek van een bepaald facet gewenst is, beter door een gespecialiseerde externe accountant behandeld worden. Ook de komst van de computer schept nieuwe mogelijkheden, doch ook nieuwe problemen: zo zal overleg tussen de interne en de externe accountant mede moeten bijdragen tot een beslissing omtrent het doen uitvoeren van bepaalde werkzaamheden door een computer of door jongere assistenten. Tenslotte merkt de schrijver op dat vooral de interne accountant een rol kan spelen bij het „verkopen” aan de directie van nieuwe administratieve opvattingen.

A II - 1
E 635.451 : E 741.23

The Canadian Chartered Accountant, november 1964

III. LEER VAN DE ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE

Budgetterings- en boekhoudsystemen in het openbaar bestuur

Mey, Prof. Dr. A. — Dit artikel bevat een beschouwing naar aanleiding van de discussie in het rapport der commissie-Simons omtrent de wenselijkheid van een herziening van de Comptabiliteitswet 1927, met name met betrekking tot de in dit rapport tot uiting gekomen tegenstelling tussen enerzijds de voorstanders van een vermogensrechtelijke staatsboekhouding (ook wel genoemd stelsel van baten en lasten) en anderzijds degenen, die voorstander zijn van een kameralistisch systeem (i.c. kaststelsel

met verantwoording van verkregen rechten). De achtergronden en de geschiedenis van deze tegenstelling worden besproken. Vervolgens wordt overgegaan tot een behandeling van de administratief-organisatorische vraagstukken. Gewezen wordt op de onvoldoende administratieve waarde van het kassysteem in de comptabilité publique, evenals in het particuliere bedrijf. De overheidshuishouding wordt door velen nog ten onrechte als een consumptieve huishouding gezien en niet als een produktiehuishouding die een collectiviteit van beschikbaarheidsnuttigheden voortbrengt. Niet alleen rechtmatigheidscontrole, ook doelmatigheidscontrole is vereist. De conclusie luidt dat voor de staatsadministratie - zowel als voor grote gemeenten - een vermogensrechtelijk systeem past, een systeem dat van gelijke beginselen uitgaat als de industriële comptabiliteit en uiteraard daarvan afwijkt voor zoverre de andere vorm der huishouding dat motiveert. Die variatie is echter niet principieel, evenmin als de variatie tussen verschillende administratieve organisaties bij variërende produktietechnieken. Besproken wordt de bestaande parallel tussen de produktie van overheidsorganen en die van industriële concerns. Tenslotte wordt aandacht besteed aan de motivering der verwerping van de genoemde beginselen door de meerderheid van de commissie-Simons.

A III - 2

Gemeente Financiën, september en oktober 1964

E 334 : E 736.5

Overlopende posten en voorzieningen

Smeets, Prof. Dr. M. J. H. — Het is noodzakelijk dat bedrijfseconomisch en boekhoudkundig vorderingen en schulden steeds op de rekeningen „Debiteuren” en „Creditoren” worden verantwoord en niet op de rekeningen „Overlopende Posten” (actief en passief) worden opgenomen. Het boekhouden zal in meer gevallen aansluiting moeten zoeken bij het civiele en fiscale recht. Onder de rubriek „Voorzieningen” aan de creditzijde van de balans vallen: a. posten waarvan de ontvangst reeds is geschied, doch die geheel of ten dele ten bate van een of meer volgende perioden dienen te komen (uitsluitposten); b. posten welke pas in de toekomst tot het ontstaan van een verplichting en de betaling daarvan aanleiding zullen geven en niettemin reeds lasten vormen voor de af te sluiten periode (anticipatieposten); c. gevolgen van reeds in de kiem aan het eind van een periode aanwezige risico's of verliezen (bv. een voorziening voor dubieuze debiteuren); d. verplichtingen welke naar omvang en tijd niet genoegzaam meetbaar zijn. Uit het oogpunt van een redelijke belastingheffing bestaat er fiscaal geen bezwaar tegen de vorming van de onder a. en b. bedoelde voorzieningen, evenmin tegen die onder d. met dien verstande dat een aanspraak tot toekomstige betaling redelijk te verwachten moet zijn. Met betrekking tot c. bepleit de schrijver een grotere soepelheid in het fiscale recht. De schrijver bepleit aan de creditzijde te volstaan met het opnemen van alle bedragen, welke voorheen onder transitoire posten werden verantwoord (met uitzondering van daaronder begrepen schulden), onder „Voorzieningen” en deze zover mogelijk te specificeren. „Overlopende posten” verschijnen dan slechts aan de actiefzijde van de fiscale en bedrijfseconomische winstbepalende balans.

A III - 2

Weekblad voor fiscaal recht, 17 en 24 september, 1 oktober 1964

E 736.41

Computer Input Systems

Washbrook, H. — Over het algemeen besteedt de accountant bij de invoering van computers te weinig aandacht aan de wijze waarop de gegevens aan de computers worden toegevoerd; toch moet hij in staat zijn de invoer-informatie te controleren, wil hij de uitvoer als zijnde in overeenstemming met zijn eisen kunnen accepteren. Zelfs waar deze aandacht voor het desbetreffende onderwerp wel bestaat, vertonen accountants de neiging de door anderen aanbevolen invoer-methode zonder meer te accepteren en zich te concentreren op het vanuit hun gezichtspunt zo effectief mogelijk maken daarvan. Kennis van de voor- en nadelen van de verschillende machines en methodes maakt het mogelijk de voor een bepaalde aanwending meest geschikte methode te kiezen. Het meest waarschijnlijke is dat de oplossing zal liggen in een combinatie van methoden eerder dan te veronderstellen dat er noodzakelijkerwijze een enkele gestandaardiseerde methode moet zijn.

Achtereenvolgens wordt in het kort aandacht besteed aan direct geponste kaarten of banden, geponste kaarten of banden als een bijproduct van bepaalde rekenactiviteiten, het gebruik van bijproduct-type-machines voor de directe productie van geponste kaarten of banden, het gebruik van ponsmachines met automatische elektronische verificatie, het gebruik van telex-type-machines om de gegevens direct aan de computer toe te voeren, het aanstrepen van ponskaarten en het optisch aftasten van regels of bladzijden.

A III - 3

The Accountant, 17 oktober 1964

E 738.4

Matrix Book-keeping

Corcoran, A. Wayne — In dit artikel wordt gewezen op de grote betekenis van matrix-boekhouden als de belangrijkste vooruitgang op comptabel gebied in vele decennia. Matrix-boekhouden werkt met vierkante matrices, waarbij de regels en kolommen de diverse rekeningen, alsmede opening-, proef- en slotbalans voorstellen. Het is niet belangrijk of de kolommen dan wel de regels de debet- of de creditposten bevatten, mits zij tezamen de volledige boeking vermelden. De schrijver neemt de debetposten in de kolommen en de creditposten in de regels op. Elke boeking wordt opgenomen als een enkel cijfer in het vakje dat gelegen is op de kruising van de juiste kolom (de te debiteren rekening) en de juiste regel (de te crediteren rekening). Een voorbeeld illustreert de uiteenzettingen.

Als voordelen worden o.a. genoemd de consolidering van enige oorspronkelijke journalen in een matrix, waardoor verschillende boekingen achterwege kunnen blijven en de vermindering van het gebruikelijke aantal cijfers bij iedere boeking, met als gevolg de eliminering van mogelijkheden tot het maken van gebruikelijke fouten. Het belangrijkste voordeel is evenwel gelegen in de tijdsbesparing; volgens de ervaring van de schrijver kan de boekhoudtijd met een derde worden verminderd. De techniek van matrix-boekhouden wordt gemakkelijk geleerd. Aangezien matrix-boekhouden door het gebruikmaken van het matrix-begrip gemakkelijk met lineaire programmering in verband wordt gebracht, verschaft het een natuurlijke stap naar de studie van activiteiten-onderzoek en het terrein van de beleidsconsultatie.

A III - 3 : Ba III - 2

The Accountant, 31 oktober 1964

E 736.43 : E 76

Check-list for Internal Control

Sammons, J. — Alhoewel het systeem van de interne accountantscontrole voor elk bedrijf mede afhangt van de plaatselijke omstandigheden, geldt voor alle bedrijven tevens een reeks van algemene punten. Hiervan geeft de schrijver een opsomming, waarbij hij o.a. onderscheidt naar de administratie van de goederenbeweging, van de geldbeweging, van de vaste activa, van de lonen en van de eigenlijke productie.

A III - 4

The Accountant, 21 november 1964

E 741.23

IV. LEER VAN DE CONTROLE

„Discovery” Sampling in Routine Audit Tests

Williams, W. K. — De schrijver behandelt in het kort de voordelen van een door accountants zelf toe te passen steekproefmethode, waarbij het er om gaat eventuele boekingsfouten te ontdekken en een mening te vormen over de betrouwbaarheid van de administratie in het algemeen voor de desbetreffende boekingsperiode. Het systeem kan in het bijzonder van betekenis zijn indien er een bevredigende interne controle is en de ervaring heeft geleerd dat er weinig fouten worden gemaakt.

A IV - 3 : Ba III - 2

The Accountant, 28 november 1964

E 635.451 : E 741.23 : E 76

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Simulation for Decision Making in Marketing

Weiss, D. L. — Vóór de komst van de computer was het steeds nodig een lineair model te construeren. De beschikbare oplossingstechniek bood geen mogelijkheden om voor een uitgebreid stelsel niet-lineaire vergelijkingen, uitkomsten voor de beslissingsvariabelen te vinden. Met behulp van simulatie is het mogelijk ook zeer gecompliceerde marketing-modellen tot een oplossing te brengen, zonder dat allerlei restricties het model te zeer vereenvoudigen. Naast vermelding van twee modellen, nl. een op het gebied van de interne prijsvorming en ordening in een warenhuis en een met betrekking tot het accepteren of verwerpen van credietaanvragen door detaillisten bij een oliemaatschappij, wordt uitvoerig aandacht geschonken aan een model dat betrekking heeft op de markt van reinigingsmiddelen. De schrijver bespreekt achtereenvolgens de veronderstellingen welke men t.a.v. het consumentengedrag, de marktstructuur en de onderlinge concurrentie tussen de betrokken merken kan hanteren. Tenslotte merkt hij op dat de modellen vaak een zodanige flexibiliteit bezitten, dat een probleem ook onder gewijzigde omstandigheden onderzocht kan worden.

Ba III - 2 : Ba VI - 15

Journal of Marketing, juli 1964

E 76 : E 031.212 : E 641.25

Operational Research - an Aid to Management

Tomlinson, R. C. — De bedoeling van dit artikel is uiteen te zetten wat het activiteiten-onderzoek inhoudt. Hierbij wordt geen band gelegd met het werkteerrein van de accountant, maar wel wordt naar voren gebracht dat, aangezien dit systeem van onderzoek op (dikwijls economische) feiten berust, een goede samenwerking met accountants moet bestaan. De betekenis van dit systeem wordt duidelijk gemaakt aan de hand van een voorbeeld dat betrekking heeft op de platformcontrole op London Airport. Na enkele historische en organisatorische opmerkingen worden enkele voorbeelden van de desbetreffende vraagstukken in het kort besproken. De vraagstukken worden in twee groepen onderscheiden, t.w. zij die hun moeilijkheid ontleen aan de complexiteit van de factoren welke de te nemen beslissing beïnvloeden en zij die voortvloeien uit de variabiliteit van de gegevens voor het model en het gedrag van bepaalde delen van het model. Tot de eerste categorie behoren o.m. de allocatie-vraagstukken (welke ten dele met programmeringstechnieken kunnen worden opgelost), volgordeningsvraagstukken (Critical Path, PERT of netwerk-analyse) en routing-problemen. Tot de tweede categorie behoren o.m. voorraad-, wachttijd- en vervangingsvraagstukken.

Ba III - 2 : Ba VI - 16

The Accountant, 26 september 1964

E 76 : E 641.22

Discounted Cash Flow

Reynolds, P. D. — In drie opeenvolgende nummers van dit tijdschrift wijdt de schrijver aandacht aan de „discounted cash flow”-methode. Bij deze methode worden de verwachte jaarlijkse netto-kasontvangsten en -uitgaven welke uit een bepaalde investering voortspruiten, tot contante waarden gedisconteerd. De bedoeling is te komen tot een zuiver rendementspercentage voor de desbetreffende investering. Het aldus verkregen rendement van een investeringsproject is dan de hoogst mogelijke rente welke, in het geval dat de financiering volledig met bankcrediet geschiedt, aan de bank kan worden betaald. De schrijver bespreekt achtereenvolgens de grondbeginselen, de methode van berekening en de in verband daarmee gerezen vragen. Als aan de methode ten grondslag liggende beginselen worden genoemd: 1. met alle van belang zijnde ontvangsten en uitgaven gedurende de gehele voorzienbare levensduur van het project moet rekening worden gehouden; 2. het geld dat in latere jaren terugvloeit, heeft een geringere waarde dan de thans ter beschikking staande bedragen en dient, om vergelijkbaar te zijn met de huidige geldswaarde, te worden gedisconteerd; 3. kunstmatige winstfluctuaties, in het bijzonder door waardevermindering, moeten worden geëlimineerd teneinde vervorming van het resultaat te vermijden; 4. met alle factoren, welke de financiële resultaten van de onderscheidene projecten verschillend kunnen beïnvloeden - o.a. de belastingfactor - dient rekening te worden gehouden. De schrijver is van mening dat de toepassing van deze methode, met uitzondering van het opstellen van standaardvormen voor de berekeningen, zich bij uitstek leent voor delegatie.

Ba III - 3 : Ba V - 7

Accountancy, september, oktober, november 1964

E 771 : E 344

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Direct Costing voor Winstmaximalisatie

Bloom, Dr. F. W. C. — De onderneming moet haar jaarwinst maximaliseren door zodanig te verkopen dat het jaarbedrag van haar vaste kosten zo ruim mogelijk wordt gedekt uit een overschot boven de variabele kosten. Als de kostenstructuur van het bedrijf een gegeven feit is, moet de verkoopleiding met die kostenstructuur de commerciële calculaties uitvoeren om tot het prijs- en aanbodsbeleid te komen, dat onder de gegeven marktomstandigheden tot het hoogste bedrag aan bruto- en nettojaarwinst zou leiden. Bij onderbezetting van het productieapparaat is de toepassing van Direct Costing in beginsel heel eenvoudig. Er bestaat evenwel bij toepassing een tendens tot overbezetting; de aanwezigheid van bepaalde knelpunten leidt ertoe dat bij overbezetting de Direct Costing methodiek het karakter van knelpuntmethodiek krijgt, welke een methode van extracomptabele (differentiële) beleidscalculatie, overeenkomend met het economische instrument der opportuniteitskosten, vormt. Tenslotte wordt aandacht besteed aan de, volgens de schrijver, belangrijke organisatorische aspecten van de invoering der Direct Costing methodiek.

Ba IV - 2

De Naamlooze Vennootschap, november 1964

E 136.22

De verbijzondering der capaciteitskosten in bedrijven met seizoenproductie

W i n s e l a a r, J. — De schrijver richt zich op de problematiek van de verbijzondering der capaciteitskosten bij bedrijven die de invloed van het seizoen ondervinden in hun afzet. Daar de opvattingen van Prof. Dr. H. J. van der Schroeff terzake, de schrijver niet geheel bevredigen, brengt hij aan de hand van een voorbeeld (gasbedrijf) zijn bezwaren en eigen inzichten naar voren. Bij de gasafgifte kan worden onderscheiden in een deel waarbij de afzet gelijkmatig over het jaar verdeeld is (kookgas) en een deel waarbij grote gevoeligheid bestaat voor weersomstandigheden en dat wordt aangewend voor ruimteverwarming (verwarmingsgas). De schrijver stelt dat naar zijn mening volgens Prof. van der Schroeff de kritische oorzaak voor het ontstaan van de overcapaciteit in dit geval gezocht moet worden bij de basis- en de topafzet (dus de totale afzet). Op grond van de volgens de hierbij passende verbijzonderingsmethode verkregen resultaten komt hij tot de conclusie dat deze wijze van verbijzonderen niet juist is. In bedrijven met seizoenproductie, welke wordt veroorzaakt door meerdere groepen van afnemers, die in en buiten het seizoen verschillende hoeveelheden afnemen, is, naar de mening van de schrijver, de kritische oorzaak voor het bestaan van een overcapaciteit gelegen in de topafzet, zodat de kosten van de overcapaciteit als kosten van de topafzet dienen te worden aangemerkt. De grootte van het gelijktijdelijke beslag op de productiecapaciteit is bepalend voor de capaciteitskosten, terwijl de duur van het beslag irrelevant is. Door de verscheidenheidsfactor kan een reducerende werking op de capaciteitskosten per afnemer worden uitgeoefend.

In een naschrift wijst Prof. van der Schroeff er op, dat de oorsprong van het schijnbare meningsverschil ligt in een onjuiste analyse van de afzetstructuur van het betrokken gasbedrijf. In het onderhavige geval ligt de kritische oorzaak van het ontstaan van de seizoenovercapaciteit bij de topafzet; de voor die structuurvorm relevante methode zou dezelfde uitkomst opleveren als die waartoe de schrijver is gekomen.

Ba IV - 2a *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde, september 1964*
E 136.354.2

Le bilan dynamique

Dit artikel geeft een overzicht van gedachten van Schmalenbach over de „dynamische balans”. Vooral worden enige van zijn opvattingen onderstreept inzake de doelstellingen en beginselen van de dynamische balans, de tegenstelling met de statische balans, de vaststelling en registratie van opbrengsten en kosten, het vraagstuk van de waarderingen en de invloed van prijs- en monetaire fluctuaties op de resultatenberekening en de dynamische balans. Ook wordt aandacht besteed aan de verschillen met de opvattingen van Schmidt. Tenslotte wordt in het artikel geconcludeerd dat, terwijl Nederlandse bedrijfs-economen dikwijls Schmalenbach citeren om zich tegen diens opvattingen te verklaren, de Belgische auteurs veel minder door deze schrijver zijn beïnvloed, ten dele doordat geen Franse vertaling van zijn werken beschikbaar was (eerst in 1961 verscheen een Franse vertaling van het in Duitsland voor de eerste keer in 1919 verschenen standaardwerk). Toch wil dit geenszins zeggen dat de Belgische bedrijfs-economen aanhangers van de statische balans zijn. In de praktijk passen zij de beginselen van voorzichtigheid en kostenverdeling toe, die ook Schmalenbach aanraadt, maar doordat een nauwkeurige formulering van het dynamische beginsel in het Frans ontbrak, vonden soms gedachten, die niet met de dynamische balans overeenstemmen, toepassing.

Ba IV - 2e
E 253.12

La Vie au Bureau, november 1964

Mathematisches zur Unternehmungsbewertung

K e n n t e m i c h, Dr. R. — De berekening van de ondernemingswaarde geschiedt op wiskundige wijze, waardoor o.a. de onderlinge relaties beter tot hun recht komen. De schrijver gaat bij de ondernemingswaarde uit van de componenten intrinsieke waarde en goodwill, bij het gebruik waarvan steeds de levensduur van de onderneming voor ogen moet staan. Een belangrijk vraagstuk is hier het schatten van de tijd, gedurende welke een overschot zal worden behaald boven de normale rentekosten over de investeringen, waarbij alleen die investeringen worden beschouwd die in de bedrijvigheid betrokken zijn. Een aparte beschouwing wordt gewijd aan de wijze van financiering en haar invloed op de ondernemingswaarden, waarbij verplichtingen op lange termijn speciaal de aandacht krijgen. De koop prijs, nodig voor de balansopmaking door de koper, wordt in een voorbeeld ontwikkeld uit een model. De schrijver bespreekt vervolgens de factoren die op de kapitalisatievoet van invloed zijn en geeft aan op welke wijze risicopremies en belastingeffecten verwerkt moeten worden in de waardeberekening. Hier gaat de schrijver in op diverse soorten fiscale heffingen met hun eigen vraagstukken, afhankelijk van

de rechtsvorm van de onderneming. Tenslotte worden de afschrijvingen in het waardeeringsprobleem betrokken waarbij overschotten aan afschrijvingen boven de herinvesteringen ter sprake komen.

Ba IV - 2e : Ba IV - 8
E 253.2 : E 011.43

Die Wirtschaftsprüfung, 15 november 1964

Amortissements linéaires et amortissements dégressifs

Kosiol, E. — In dit artikel tracht de schrijver de lineaire en degressieve afschrijvingsmethoden te verduidelijken, waarbij vooral de bijzonderheden, de belangrijkheid en de mogelijkheden van de verschillende methoden worden geschetst. Achtereenvolgens bespreekt de schrijver de afschrijvingen welke volgens een rekenkundige en die welke volgens een meetkundige reeks geschieden. Bij deze afschrijvingsmethoden dienen de begrippen lineair en degressief niet tegenover elkaar te worden geplaatst, maar gemeenschappelijk en gecombineerd te worden gebruikt. Dit betekent dat er een grote groep lineaire afschrijvingen bestaat, waarvan het verloop degressief is. Het is een veelvuldig voorkomende misvatting om de lineaire afschrijving aan de constante afschrijving gelijk te stellen; de meerderheid van de lineaire afschrijvingen is niet constant, maar degressief of progressief. Er zijn ook niet-lineaire degressieve afschrijvingen mogelijk, waarvan de degressieve meetkundige afschrijving een voorbeeld is. De mate van degressie kan zowel bij afschrijvingen volgens een rekenkundige reeks als bij die volgens een meetkundige reeks, sterk variëren. Dit is vooral het geval bij de degressief-meetkundige vorm.

Een verduidelijking en een helder en ondubbelzinnig gebruik van termen en begrippen leidt, volgens de schrijver, tot een beter begrip van de verschillende afschrijvingsmethoden en een vruchtbare vereenvoudiging van de discussies ter zake.

Ba IV - 6
E 136.341.3

Revue Française de Comptabilité, oktober 1964

Accounting for Depreciation

Ma, R. — De schrijver constateert dat het door accountants gebezigde afschrijvingsbegrip in wezen niets anders is dan een systematische methode van kostentoerekening, waarbij de aanschaffingsprijs van het actief gelijkmatig over de effectieve levensduur wordt gespreid. De accountant houdt zich, in tegenstelling tot bv. de econoom, niet bezig met het meten van de waardevermindering van de activa of het reserveren van middelen om die activa te kunnen vervangen. Het misverstand dat tussen accountants en economen over het afschrijvingsbegrip bestaat, vindt volgens de schrijver zijn oorzaak in het feit dat de accountant geïnteresseerd is in het terugverdiene van de gedane uitgaven en het bepalen van het inkomen, terwijl de econoom vooral aandacht heeft voor het instandhouden van het kapitaal. Vervolgens komen het fiscale aspect van de afschrijving en het probleem van de vervanging zelf ter sprake. Tenslotte besteedt de schrijver in dit van relatief veel literatuurverwijzingen voorziene artikel uitvoerig aandacht aan de z.i. ware functie van de afschrijving, het verschaffen van een middel om kosten en opbrengsten met elkaar te vergelijken. Hierbij worden o.m. de verwarring van kosten en waarde, alsmede methoden van afschrijving, zoals die gebaseerd op de gebruiksintensiteit, kritisch besproken.

Ba IV - 6
E 136.341.3

Accountancy, november 1964

Inkoop van eigen aandelen in het ontwerp Inkomstenbelasting 1960

Sikkelerus, Mr. W. P. van — Ook voor de nieuwe Wet op de Inkomstenbelasting geldt dat inkomsten uit vermogen eerst als verworven worden beschouwd wanneer zij tot rijpheid zijn gekomen; op deze regel wordt een uitzondering gemaakt in de gevallen waarin de belastingplichtige rijpende inkomsten realiseert bij het prijsgeven van de bron dier inkomsten of door afzonderlijk vervreemden van de lopende termijn van inkomsten uit vermogen. Inkoop van eigen aandelen door een n.v. kan blijkens arresten van de Hoge Raad uitdeling van winst door de n.v. opleveren; deze uitdeling is belastbaar behalve in het geval dat de n.v., welker aandelen ter beurze genoteerd zijn, eigen aandelen als voorbijaande belegging verwerft. Het deel van de koopprijs dat overeenkomt met het bedrag dat op de ingekochte aandelen is gestort, wordt niet belast. Indien de ingekochte aandelen een deel vormen van een aanmerkelijk belang, moest het verschil tussen inkoopprijs en het op de aandelen gestorte bedrag, voorzover niet als winst op een aanmerkelijk belang belastbaar, als opbrengst van roerend kapitaal belast worden. In het Ontwerp van Wet op de Inkomstenbelasting 1958 is winst uit aanmerkelijk belang als afzonderlijke inkomstenbron vermeld, met als gevolg dat het verschil tussen inkoopsom en gestort bedrag geheel als uitdeling van winst zou moeten worden beschouwd. Hierop zijn later verzachtingen aangebracht: het bijzondere tarief is van toepassing indien

de aandelen meer dan 5% van het nominaal gestort kapitaal vertegenwoordigen en de n.v. van dezelfde belastingplichtige binnen tien jaren geen andere aandelen heeft ingekocht.

Ba IV - 7
E 332.421.11

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen,
november 1964

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Les capitaux à risque ont-ils encore un marché?

Timmermans, D. R. A. P. — De „Commission Gouvernementale pour l'Etude des Problèmes de Financement de l'Expansion Economique" en het „Centre d'Etudes Politiques, Economiques et Sociales du Parti Social Chrétien" hebben in 1962 resp. 1963 een rapport uitgegeven, waarin voor België de vraag wordt gesteld of de besparingen in de toekomst de voor de handhaving en versnelling van de economische groei noodzakelijke investeringen mogelijk zullen maken. Het knelpunt is de afnemende betekenis van de kapitaalmarkt. Beide commissies hebben bij het aangeven van middelen ter verbetering van de kapitaalmarkt niet alle daaruit voortvloeiende consequenties gezien. Er wordt gewezen op de grote betekenis welke de interne financiering heeft gekregen. De laatste tijd nemen de kosten toe en het is daarom de vraag of de winsten de interne financiering in voldoende mate zullen blijven toelaten. De particuliere besparingen worden veelal als te-goeden bij de bank aangehouden, omdat ze daar liquide en rendabel zijn. Daar de kapitaalmarkt niet goed functioneert, zijn beleggingen in aandelen min of meer vast. Wil men de particuliere belegger bewegen zich tot de kapitaalmarkt te wenden, dan dient deze zo te functioneren, dat men er aandelen vlot kan verhandelen. Een activering van de kapitaalmarkt gedurende korte tijd kan een voortgaande activiteit ontketen.

Ba V - 3a
E 324.2

Annales de Sciences Economiques Appliquées, oktober 1964

Stille en geheime reserves

Bos, P. J. H. J. — Dit artikel is een gedetailleerde kritische beschouwing van het, naar aanleiding van het rapport van de subcommissie van de C.A.B., in het juni-nummer van het M.A.B. verschenen artikel van Mr. J. de Wilde: „Stille en geheime reserves". De kritiek richt zich in hoofdzaak op een tweetal samenhangende door Mr. de Wilde geponeerde stellingen t.w. 1. De vorming van stille en geheime reserves moet aan het beleid van de bestuurders worden overgelaten. Zolang de jaarrekening geen te gunstig beeld geeft van de vermogenspositie en de beleidslijn niet strijdt met de belangen van aandeelhouders, zal de accountant zich daarmede kunnen verenigen; 2. Het is geoorloofd onzichtbaar te putten uit voorheen gevormde stille en geheime reserves.

De schrijver wijst er o.a. op dat naar het oordeel van de commissie stille en geheime reserveringen niet kunnen worden geacht goed koopmansgebruik te zijn omdat ze afbreuk doen aan de economische betekenis van de jaarrekening. Door de accountants wordt daarom dan ook het standpunt ingenomen dat, indien tot relatief belangrijke bedragen uit stille of geheime reserves wordt geput, dit uit de jaarrekening dient te blijken, wil een goedkeurende verklaring kunnen worden afgegeven. Voorts is de schrijver van oordeel dat bij een juiste voorstelling van zaken een openlijke reservering die in het belang van de onderneming is en waarbij de belangen van allen in aanmerking zijn genomen, slechts zelden op niet te overwinnen weerstand zal sluiten.

Ba V - 6
E 342.0

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde, oktober 1964

The Management of Excess Corporate Cash

Anderson, P. F. en R. D. Boyd Harman — De toeneming van de liquide middelen van de bedrijven in de Verenigde Staten heeft sterk de aandacht getrokken. De schrijvers wijzen op enkele oorzaken en op enkele consequenties van deze toeneming. Naast het aanhouden van een banktegoed of het kopen van kortlopende obligaties, welke beide slechts een laag rendement geven en het rendement op het totale vermogen drukken, bestaan er evenwel nog andere financieel-politieke mogelijkheden. De schrijvers propagieren het beleggen in langlopende overheids-obligaties, waarbij moet aansluiten een actief optreden op de geld- en kapitaalmarkt. Deze politiek hebben zij getest met behulp van een elektronische informatieverwerkende machine, waarbij ook bleek dat het niet absoluut noodzakelijk is om slechts op korte termijn te beleggen ten einde risico's te vermijden.

Voorwaarden voor het slagen van deze financiële politiek zijn in de eerste plaats het maken van een financieel plan op lange termijn, opdat bekend is welke middelen beschikbaar zullen zijn, alsmede een tijdige en snelle informatie zodat de financiële deskundige zijn maatregelen kan treffen.

Ba V - 7
E 343

Financial Executive, oktober 1964

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Make in or buy out

Kinning, T. — In dit artikel worden aan de hand van illustraties uit de automobiellindustrie enkele voor- en nadelen van eigen produktie en inkoop van onderdelen besproken. Veelal wordt de bedrijfspolitiek op dit gebied in hoge mate beïnvloed door de traditionele ontwikkeling van individuele maatschappen. Niet alleen wordt door de schrijver aandacht besteed aan veiligheidsaspecten (het handhaven van een eventuele voorsprong op concurrenten), maar ook bespreekt hij enkele mogelijke kostenvoordelen bij aankoop der onderdelen van anderen. Bij de vergelijking tussen de kosten van eigen produktie en de prijs bij aankoop van anderen, kan deze prijs gunstig zijn, doordat bij de toeleveraar de ontwikkelingskosten over meer afnemers worden gespreid, hetgeen ten dele gecompenseerd kan worden door een zekere winstmarge terwijl bij eigen produktie de winstmarge ontbreekt, doch de ontwikkelingskosten alleen gedragen moeten worden. Tevens moet o.m. rekening gehouden worden met de eventuele noodzakelijkheid van nieuwe investeringen, wanneer tot eigen produktie van de onderdelen besloten wordt. Er is in het algemeen geen vaste regel voor de keuze te geven; bovendien dienen genomen beslissingen terzake van toelevering of eigen produktie van tijd tot tijd te worden bezien, aangezien zij niet altijd geldig blijven. De rol van de gespecialiseerde producent wordt evenwel steeds belangrijker.

Ba VI - 2
E 612.13

Purchasing (Australië), augustus 1964

Guides to Mergers - Accounting Aspects

Williams, T. J. — In dit artikel wordt bij het totstandkomen van fusies onderscheid gemaakt tussen de belangengemeenschap van ondernemingen en de aankoop van een onderneming. Het American Institute of Certified Public Accountants heeft in een Research Bulletin van 1957 als criteria voor het verschil tussen beide genoemd de relatieve grootte van de ondernemingen en de continuïteit van de leiding. Deze opvattingen zijn later becritiseerd; de schrijver komt tot de conclusie, dat er geen vaste regels te geven zijn. Bij aankoop kan, indien er meer betaald wordt voor de activa dan de boekwaarde, deze laatste verhoogd worden of men kan het verschil beschouwen als goodwill. In beide gevallen moet worden afgeschreven uit de winst na aftrek van belasting. Bij de belangengemeenschap rijzen deze problemen niet, omdat de activa tegen boekwaarde overgaan. De schrijver geeft voorts een voorbeeld van de door de accountant te volgen procedure bij de vorming van een belangengemeenschap - zeer populair in Amerika - en merkt tenslotte op, dat om te bepalen of van een belangengemeenschap dan wel van een aankoop sprake is, alle aspecten van de fusie in aanmerking genomen moeten worden.

Ba VI - 5 : Ba IV - 2e
E 633.1 : E 253.2

The Canadian Chartered Accountant, september 1964

Guides to Mergers - Valuations

Carr, G. K. — Een van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de waarde van een onderneming in het kader van een fusie is de winstcapaciteit. De toekomstige winstcapaciteit moet worden geschat, waarop vervolgens ter verkrijging van een waardering een vermenigvuldigingsfactor moet worden toegepast. In sommige gevallen wordt hieraan nog een premie toegevoegd voor het verkrijgen van de zeggenschap door de overnemende partij in de over te dragen onderneming. Als basis voor de schatting van de winst kan dienst doen de gemiddelde winst over tenminste de voorgaande vijf jaren, waarbij het noodzakelijk is dat deze vroegere resultaten tot in details geanalyseerd worden.

Voor het bepalen van de factor voor de kapitalisering van de winst - een van de moeilijkste problemen - is het beste hulpmiddel de koers/winstverhouding van ondernemingen met ter beurze genoteerde aandelen in dezelfde bedrijfstak; de kwaliteit van de winsten moet hierbij mede in aanmerking worden genomen. Zeggenschap is van waarde omdat de verkrijger daardoor de macht over de onderneming als geheel krijgt en daarmee de mogelijkheid de winst te beïnvloeden. Voor deze macht is hij bereid een premie te betalen aan veelal verspreide aandeelhouders van de over te nemen vennootschap, hetgeen ook

nodig kan zijn om hen tot verkoop of omwisseling te brengen. Behalve deze spelen ook andere factoren een rol bij de waardering van een onderneming, zoals de intrinsieke waarde en fiscale overwegingen. Afweging van deze factoren kan slechts plaatsvinden als voor een concreet geval de gegevens beschikbaar zijn.

Ba VI - 5 : Ba IV - 2e
E 633.1 : E 253.2

The Canadian Chartered Accountant, oktober 1964

Cost Reduction

Het novembernummer van *Factory* heeft grotendeels betrekking op het jaarlijkse overzicht van mogelijkheden en middelen ter verlaging van de bedrijfskosten. In de vorm van een „Almanak van kostenverlaging voor 1965” wordt per maand een reeks van praktische wenken uitgewerkt.

Ba VI - 13
E 643.01

Factory, november 1964

Selecteren van verkooppunten

Baart, Drs. A. — Een systematische benadering van de selectie van de verkooppunten dient zich in eerste instantie te baseren op een cijfermatige benadering, in termen van kosten en opbrengst, welke veelal is ontleend aan verkoopstatistiek en marktonderzoek. Achtereenvolgens behandelt de schrijver de vragen: a. hoeveel verkooppunten moeten bewerkt worden?; b. hoe vaak moeten deze verkooppunten bewerkt worden?; c. hoe moeten deze verkooppunten geselecteerd worden?

Het aantal potentiële afnemers voor een rendabele bewerking wordt bepaald door de samenhang tussen bewerkingsresultaat en winststructuur van het bedrijf, de verhouding tussen bewerkingskosten en dekking van de bewerkingskosten, de concentratie van de omzet bij de afnemers, de aantrekkelijkheid van alternatieve toepassingen in het commercieel beleid en de omvang van de concurrentie. De stijging van de verkoopkosten, het actievrije prijsbeleid door de toenemende internationale concurrentie, een grotere concentratie van omzet bij afnemers door inkoopcombinaties en fusies en een groter aantal van de nationale markt bewerkende concurrenten door internationalisering van het handelsverkeer zullen leiden tot een zeer snelle groei van de belangstelling voor een doelmatige bepaling van het aantal verkooppunten. Voor elk bedrijf waar de bewerkings- of bezoekfrequentie invloed heeft op de gemiddelde ordergrootte en/of op de totale omzet, is een systematische analyse ten aanzien van deze frequentie noodzakelijk, welke des te meer vruchten zal afwerpen naarmate de frequentie-elasticiteit (invloed aantal bezoeken op omzet) hoger is, de concentratie van de afzet bij een deel van de potentiële afnemers groter is en de omvang van de concurrentie groter is. Tenslotte wordt in dit artikel aandacht besteed aan de wijze van selectering der verkooppunten en aan verschillende complicaties die zich hierbij voordoen, zoals het al of niet inschakelen van de grossier en het probleem van de branchevervaging.

Ba VI - 15
E 641.252

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, oktober 1964

Controllership in Action

Stott, A. L. — Onder invloed van vele factoren, waaronder de snelle technische ontwikkeling en de toenemende informatiebehoefte van de leiding, is de controller's functie sterk veranderd. Naast zijn traditionele werkzaamheden zoals o.a. administratieve controle en autorisatie van te betalen rekeningen, verwacht men van hem tegenwoordig ook een oorspronkelijk oordeel betreffende de financiële consequenties van een beslissing. Om hieraan te kunnen voldoen dient de controller zich prospectief te oriënteren. De auteur beschrijft de uitbreiding van de werkzaamheden van de controller als tot invoering van een elektronisch informatiesysteem en de toepassing van de simulatietechniek wordt overgegaan. Tot de verantwoordelijkheden van de controller behoren eveneens het voorkomen van fraude, statistisch en economisch onderzoek en de financiële toestand van het bedrijf op lange termijn. De nieuwe technische hulpmiddelen, welke deze functieuitbreiding hebben veroorzaakt, kunnen de betekenis van het oordeel en de intuïtie van een financiële leider evenwel niet teniet doen.

De schrijver wijst tenslotte op het feit dat het belangrijkste activum, waarover een bedrijf kan beschikken de kennis en kundigheden van het personeel is. Het zich kunnen aanpassen aan nieuwe omstandigheden ziet hij als de belangrijkste eigenschap. Deze zal door de leiding tot ontwikkeling moeten worden gebracht, wil de onderneming in de toekomst over goede leiders kunnen beschikken.

Ba VI - 16
E 641.223 : E 641.26

Financial Executive, september 1964

The Management Information Dream: The End or a New Beginning?

Garrity, J. T. — Het invoeren van de computer heeft niet geleid tot het gemakkelijk van het nemen van beslissingen door de topleiding, hetgeen juist één van de redenen was waarom de computer werd aangeschaft. De vraag is nu of deze systemen ter informatie van de topleiding reeds aan het einde van hun ontwikkeling zijn gekomen of dat er een nieuw begin gemaakt kan worden. Wil een nieuw begin mogelijk zijn, dan dienen eerst de bij het gebruik van de computer opgetreden gebreken opgespoord te worden. Na enige mogelijkheden van de computer voor de topleiding bij het nemen van gecompliceerde beslissingen opgesomd te hebben, komt de schrijver tot vier redenen waarom de computer niet heeft voldaan aan de verwachtingen, die de topleiding ervan koesterde. O.a. noemt hij het falen de mogelijkheden van de computer op de juiste wijze te gebruiken en een fundamenteel verkeerde benadering bij het ontwerpen van het op de computer gebaseerde systeem ter informatie van de topleiding.

Tenslotte geeft de schrijver zes stappen aan, die tot verbetering van de informatie kunnen leiden. O.a. stelt hij dat de verbetering van de informatie van de topleiding onderscheiden moet worden van de administratieve systemen op computer-basis. Door deze stappen te nemen zullen de computers van grote betekenis kunnen zijn bij de informatie van de topleiding.

Ba VI - 16 : Ba III - 1 : A III - 3
E 641.22 : E 738.4

Financial Executive, september 1964

Budgeting and Financial Control of Research

Slower, E. E. — De sterk toegenomen betekenis van de research is tot uitdrukking gekomen in het toegenomen beslag dat zij op de bedrijfsmiddelen legt. Voor een doelmatig financieel beheer is het noodzakelijk dat er ook op dit gebied plannen en budgetten worden opgesteld. De schrijver bespreekt de kosten, die bij research een rol spelen en wijst erop dat het voornamelijk de tijdsduur is die de totale omvang van de kosten bepaalt. De nauwkeurigheid, waarmee de individuele budgetten worden opgesteld en de wijze waarop de individuele kostenrapporten worden gebruikt bepalen het financiële beheer. Met deze budgetten en rapporten is een oplossing mogelijk van de problemen ten aanzien van de relatie kosten en technisch resultaat en de voortzetting of beëindiging en de waardering van het onderzoek, waarvoor enkele methoden worden genoemd.

In zijn samenvatting wijst de schrijver erop dat de beschikbare waarderingsmethoden slechts relatieve uitkomsten geven, welke tevens in belangrijke mate een subjectief karakter dragen. Tenslotte merkt hij op dat het uiteindelijke resultaat niet bepaald wordt door de hoogte van de voor research uitgegeven bedragen, maar door de kwaliteit van de genomen beslissingen.

Ba VI - 18
E 641.231.3

Financial Executive, oktober 1964

Produktiestroom-controle

Luttik, C. — Het basisprincipe van produktiestroom-controle is het plannen van de productie op dezelfde wijze als gebruikelijk is voor de montage; men heeft slechts de stroom te controleren. Kenmerken van produktiestroom-controle zijn de vaststelling van duidelijk gedefinieerde verantwoordelijkheden, concentratie op het tijdige begin van de productie, eliminatie van een gedetailleerde produktieregistratie, toewijzing van werk door middel van preferentienummers, gebruikmaking van een voortgangprocedure met deelpartijen, toestemming om te produceren door aanwezigheid van het materiaal, vaststelling van de hoeveelheid onderhanden werk. De prioriteit van het dagelijkse werk wordt vastgesteld door middel van preferentienummers. Zij zijn gebaseerd op de beginweek, de relatieve invloed van vertragingen, de relatieve voorraadwaarde en de benodigde machinetijd. Produktiestroom-controle vereist: machinegroepen, productie-instructies, realistische doorlooptijden, accurate vaststelling van de behoefte aan onderdelen, preferentienummers, eenvoudige controlepunten.

Men heeft behoefte aan enkele soorten rapporten teneinde ongewenste ontwikkelingen tijdig te kunnen afremmen; met name o.a. vertraging van afleveringsdata dient te worden tegengegaan, daar anders assemblagelijnen stilgelegd moeten worden of afspraken niet nagekomen kunnen worden. Enkele voorbeelden illustreren de mogelijkheid de produktieafloop te verbeteren door produktiestroom-controle. De totale doorlooptijd van een fabrieksorder daalde in een geval van 60 tot 15 dagen, in een ander geval met 50%; de voorraad onderhanden werk verminderde met 40%, terwijl belangrijke besparingen mogelijk bleken op personeel en aantal formulieren.

Ba VI - 19
E 641.231

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, november 1964

De optimale serie: Techniek en Waarde

Cl a e s s e n s, F. — De schrijver behandelt eerst de optimale seriegrootte zelf. Hierbij wordt uitvoerig aandacht besteed aan de afleiding van de algemene formule en aan verantwoorde afwijkingen van deze optimale seriegrootte. Diverse formules en uitwerkingen zoals van Camp, Groot, Production Handbook, Accountants' Cost Handbook, Goudriaan-Cahen, Laméris en Morgan, worden vermeld. Als methoden worden verder nog de tabellarische en de grafische methode genoemd. De betekenis van de marginale en integrale kostprijs in dit verband wordt belicht. De schrijver geeft vervolgens verschillende opvattingen over de optimale serie beknopt weer. Hij onderscheidt drie richtingen, nl. de integrale toepassing van de traditionele formule van de optimale seriegrootte met achteraf de nodige rektifikaties (o.a. Groot), bewuste verlaging van de optimale seriegrootte en een daarmee gepaard gaande verhoging van de rotatiesnelheid van de voorraden (o.a. Burbidge) en de praktische, systematische benadering van de in ieder bedrijf „eigen” en in het kader van de gehele bedrijfsrentabiliteit te analyseren voorraadproblemen (o.a. Morgan). Om twee verschillende redenen acht de schrijver een combinatie van de laatste twee visies de meest juiste. Wil men nochtans de formule toepassen, dan dienen enige beperkende voorwaarden voor ogen te worden gehouden.

Ba VI - 19

Belgische Kamer van Rekenplichtigen, Antwerpen, 15 november 1964

E 641.231 : E 643.2

De produktieplanning in de op voorraad werkende industrieën

S c h a a f s m a, I. r. A. H. — De produktieplanning als onderdeel van de produktiebesturing wordt in dit artikel behandeld in het kader van de stuks-voorraadproduktie. Deze planning op zeer korte termijn - enkele maanden - is meer dan een orderadministratie of ervaringsvak en vereist hoge scholing. De schrijver behandelt o.a. de onzekerheid in de planning en de daaruit af te leiden optimale flexibiliteit. Ook dient men integrale informatie-systemen op te stellen ten behoeve van de niveau-afstemming tussen alle productieschakels: interne „conjunctuuropzwiepingen” moeten vermeden worden. De interne toelevering dient te berusten op een aantal spelregels die integraal economisch verantwoord zijn. Als hoofdregels gelden: op tijd leveren, snel leveren, snel doch gedempt reageren. Door deze en andere op de belangrijke functie van de voorraad gebaseerde regels moet gebracht worden een evenwicht te vinden tussen produktiecapaciteit, produktiekosten en voorraden.

Ba VI - 19 : Ba VI - 7

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, september 1964

E 641.231.1 : E 643.52

Clerical Quality Control

W a d e, P. F. — Teneinde een hoge kwaliteit van het administratieve werk te verzekeren, maken vele bedrijven uitsluitend gebruik van uitgebreide controleprocedures. Nader onderzoek leert evenwel dat deze benadering inefficiënt en kostbaar is. In dit artikel wordt een poging gedaan de methoden van statistische kwaliteitscontrole op het „paperwork” toe te passen. Het artikel bevat een uitvoerige beschrijving van de werking van zo'n stelsel. Eerst dient een realistische standaard te worden ontwikkeld, vervolgens wordt het werkelijke resultaat vergeleken met de standaard en wordt eventueel iets gedaan om een slechte prestatie tot de standaard terug te brengen. De nadruk valt bij dit stelsel op het aantal of de frequentie van de fouten. Het werkelijke resultaat wordt gevolgd met behulp van een kwaliteitscontrolekaart, waarop achtereenvolgens de foutenpercentages van de steekproeven grafisch worden uitgebeeld. Het artikel besteedt ook in het kort aandacht aan de methoden van het trekken van de steekproef alsmede aan de statistische beslissingsregels. Bij de invoering van een dergelijk steekproefcontrolesysteem laten zich vier fasen onderscheiden: de exploratie met eventuele correctie van bestaande foutenbronnen, het opstellen van de statistische steekproef- en controlemethode, de toepassing en verbetering en tenslotte de tot routine geworden controle.

Ba VI - 23

The Canadian Chartered Accountant, september 1964

E 742.322

Automatie en organisatie; De omvang van een automatieproject

H a r t m a n, W. — In het eerstgenoemde artikel in het MAB van januari 1964 over de organisatorische plaatsbepaling van de automatie-organen (computers) wordt o.m. bezwaar gemaakt tegen de opvatting van o.a. J. Nathans om het computercentrum - terwille van de onafhankelijkheid - direkt onder de hoogste leiding te plaatsen. Hartman beschouwt zulks als een overwaardering van rekenwerk, zowel als een ondergeschikt maken van de bedrijfsorganisatie aan interne controle-eisen. Hij ziet een reken-

centrum niet als een nieuwe functie maar als een hulpdienst voor machinale informatie-verwerking. Naar aanleiding van door A. B. Frielink in het MAB van mei 1964 gemaakte bezwaren tegen deze beschouwing (economische noodzaak om de wijze van bedrijfsvoering aan te passen aan de meer dan alleen rekenkundige mogelijkheden van de computer) zet Hartman in het oktobernummer enkele misverstanden recht doch handhaaft de stelling dat computers niet meer zijn dan een bijzondere fase in de mechanisatie en automatisatie van de informatievergaring en -verstrekking en als zodanig geen bijzondere functionele plaats behoeven. In het vervolg van dit artikel geeft de schrijver een overzicht van de zeven fasen waarin een automatisatieproject onderverdeeld kan worden. Samenvattend wijst hij op de in Amerika erkende realiteit dat alleen productiebeleid-systemen en niet bedrijfsbeleid-systemen zich lenen voor een vruchtbare automatisering.

Ba VI - 23 : A III - 3
E 741.2 : E 738.4

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde,
januari en oktober 1964

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Analytische Leistungsbewertung der Zeitlehnen

Weber, Prof. Dipl.-Ing. L. — Het veelal in de dienstverlenende sector toegepaste systeem van tijdloon geeft de werknemer meestal weinig bevrediging. De verdiensten van zijn collega in de industriële sector liggen vaak door premie's of stuktarief aanzienlijk hoger. Het verdient daarom aanbeveling het tijdloon met een prestatietoeslag te combineren. Naast beoordeling van de omvang en de kwaliteit van de prestatie, dient men ook de zorg voor machines, werktuigen en materialen, alsmede de instelling van de werknemer ten opzichte van zijn werkzaamheden en het bedrijf in het algemeen in aanmerking te nemen. Het is volgens de schrijver zeer de vraag of het in de beschouwing betrekken van meer factoren tot een verbetering van de prestatiebeoordeling leidt.

Voor elk der beoordelingsmaatstaven onderscheidt hij een viertal gradaties, waaraan een toenemend gewicht is toegekend. Het basis-tijdloon wordt dan, naar de hoogte van het behaalde „puntenaantal”, met een bepaald percentage als prestatietoeslag verhoogd. Het verdient de voorkeur de beoordelingsmaatstaven halfjaarlijks te herzien, terwijl regelmatige statistische toetsing, waarvan het artikel een voorbeeld geeft, steeds gewenst blijft.

Ba VII - 2
E 641.215.2

Wirtschaftlichkeit, 1964 no. 1

En toch zit er groei in de ondernemingsraad

Barendrecht, K. — In een drietal artikelen geeft de schrijver een overzicht van de ontwikkeling en de betekenis van de ondernemingsraad, zulks aan de hand van een aantal gesprekken, o.a. met een vakbondsbestuurder en een bedrijfsdirecteur, toegelicht met de resultaten van twee terzake ingestelde enquêtes - in 1955 en in 1963 - door drs. B. J. in den Bosch Jr.

Volgens deze enquêtes bestond in 1955 in 29 procent van de antwoordende ondernemingen een ondernemingsraad tegen ruim 70 procent in 1963. Sedert de invoering van de vijfdaagse werkweek en de daarmee samenhangende bedrijfsproblemen heeft deze vorm van intern overleg aan betekenis gewonnen. Het goed functioneren van een ondernemingsraad is vooral een zaak van menselijke verhoudingen, d.w.z. van wederzijds vertrouwen en begrip. Nauw verbonden hiermee zijn een goede sfeer in de bedrijfsafdelingen en elementaire bedrijfseconomische kennis. Het ontbreken van enige maatschappelijke vorming op de scholen is een van de oorzaken van optredende moeilijkheden.

Indien bij het overleg vooral kleine sociale zaken aan de orde worden gesteld, is dat voor de bedrijfsleiding een aanwijzing dat het dagelijks personeelsbeleid tekort schiet. Van essentieel belang is ook dat de band tussen de vertegenwoordigers en de overige werknemers niet verslapt of verloren gaat. Gerichte voorlichting en verslaggeving behoren tot de onmisbare middelen.

Ba VII - 4
E 642.314.3

De Werkgever, 17 september, 1 en 15 oktober 1964